

Texten ingår i:

Anna Angelin (red.) och Torbjörn Hjort (red.)

Socialt arbete i förändring – utmaningar och villkor inom utbildning, forskning och praktik

Sid. 33-44

DOI: <https://doi.org/10.37852/oblu.180.c462>

Denna text är licensierad under CC-BY, Erkännande. (Se fullständiga villkor: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>) Enligt licensen får verket spridas och bearbetas utan att tillstånd behövs, men verkets upphovspersoner måste anges.

ISBN: 978-91-7895-545-9

ISBN (elektroniskt): 978-91-7895-546-6

DOI: <https://doi.org/10.37852/oblu.180>

© Författarna och Socialhögskolan, Lunds universitet, 2022

Redaktörer: Anna Angelin och Torbjörn Hjort

Adress: Lunds universitet, Socialhögskolan, Box 23, 221 00 Lund

Socialt arbete i förändring

*– utmaningar och villkor inom utbildning,
forskning och praktik.*

Jubileumsbok 2022

ANNA ANGELIN & TORBJÖRN HJORT (red.)

Utdrag kapitel 2 sid. 33-44

ISBN: 978-91-7895-545-9

© Författarna och Socialhögskolan, 2022

Redaktörer: Anna Angelin & Torbjörn Hjort

Adress: Lunds Universitet, Socialhögskolan, Box 23, 221 00 Lund

2. Socialhögskolans etablering som universitetsinstitution 1977 - 2000

PER GUNNAR EDEBALK

1977 års högskolereform

År 1977 började en ny era i socionomutbildningens historia. Högskolereformen detta år var den mest genomgripande reform som gjorts inom den högre utbildningen och detta påverkade också socionomutbildningen på ett genomgripande sätt.

Före högskolereformen fanns i det statliga systemet sex fristående socialhögskolor. Samtliga hade en social linje och en förvaltningslinje och båda omfattade sju terminers studier, varav två terminer var handledd studiepraktik. Härjämte fanns en teoretisk linje. Verksamheten var starkt centralstyrd och utbildningarna på de sex orterna var, åtminstone formellt sett, identiska. En viss given kurs hade ett fastställt timantal, med viss automatik skedde tilldelningen av lärartjänster och hur budgetmedel användes var strikt reglerat.

Högskolereformen innebar bland annat att de existerande socialhögskolorna skulle gå samman med den lokala statliga högskola som fanns på orten. För socialhögskolorna i Stockholm, Göteborg och Lund innebar detta ingen större organisatorisk förändring, även om den administrativa överbyggnaden blev mer komplicerad. De tre skolorna blev universitetsinstitutioner med en social linje och, tillsvidare, en förvaltningslinje. Den teoretiska linjen upphörde. I Umeå, Örebro och Östersund slogs socialhögskolornas organisation sönder. I Örebro gick det längst och där delades socialhögskolan upp på tio ämnesinstitutioner.

Den kraftiga ökningen av den offentliga sektorn under 1960- och 70-talen hade gjort det allt svårare för centrala statliga beslutsfattare att styra utvecklingen. Beslut om resursanvändning inom högskolan kom därför att decentraliseras och den tidigare detaljerade budgetstyrningen upphörde. Även den detaljerade styrningen av utbildningens innehåll minskade. Nu gavs

en förhållandevis stor frihet att på högskolenivå disponera tilldelade budgetmedel och att forma utbildningen. Detta innebar ett helt nytt sätt att tänka.

En vägledande princip för 1977 års reform var forskningsanknytning. Varje utbildningslinje skulle kopplas till forskning och som en effekt av denna princip tillkom det nya ämnet ”socialt arbete”. Beslutet hade föregåtts av en utredning av den så kallade SLU-gruppen (Sociala Linjens Utbildning). SLU-gruppen kunde stödja sig på Socialutredningen, den utredning som låg bakom den kommande socialtjänstreformen år 1982. Socialutredningen hade lämnat ett principbetänkande 1974 (SOU 1974:39) och SLU-gruppen konstaterade att en intensiv nyorientering pågick inom det sociala området. Den nya socialtjänstlagen skulle bli en målinriktad ramlag, något som skulle medföra att socialarbetarnas framtida roll blev väsentligt förändrad.

För oss i Lund innebar det att grundutbildningsämnet socialt arbete kom att bestå av komponenter från de tidigare ämnena samhällsekonomi med socialpolitik, psykologi, sociologi, socialrätt och social metodik. Dessa var de ämnena på den gamla sociala linjen som de flesta elever valde, och dessa ämnen skulle på något sätt integreras. Processen var arbetsam och konfliktfylld (Farm 1997). Företrädare för de traditionella ämnena hävdade sitt eget ämnes betydelse inom socialt arbete. En lärare hävdade utan framgång att socialt arbete var ”tillämpad statskunskap” och att statskunskap därför borde ha en viktig roll i formerandet av det nya ämnet. Det blev en mycket svår process och det tog många år innan lärarna identifierade sig som lärare i ämnet socialt arbete.

Det behöver inte särskilt påpekas att de första åren inom universitetet var svåra. Det var en helt ny institution, som skulle finna sin plats inom universitetet. Det skulle göras nya utbildningsplaner för båda linjerna, det nya ämnet socialt arbete skulle formars och institutionsstyrelsen skulle själv bestämma hur budgetmedel skulle fördelas.

Institutionsstyrelsemötena var många och långa. Det fanns gott om konflikter både inom och mellan linjerna. Två studierektorer hade tillsats (några sådana behövdes inte under den centralstyrda tiden) och dessa kämpade för sina respektive intressen. Med de nya förutsättningar som högskolereformen skapade blev det angeläget med ett fördjupat samarbete mellan högskolorna. Företrädare för de olika socionomutbildningarna kallades till en första konferens i augusti 1977 och därefter träffades den då konstituerande Samarbetskommittén för socionomutbildning två gånger om året (Edebalk

2003). Ytterst handlade det om att få till stånd någon form av enhetlighet mellan utbildningsorterna. Frågorna var många. Låt mig nämna några exempel: Hur konstrueras ämnet socialt arbete? Hur skulle man hantera studenter, som bytte studieort, nu när utbildningarna blev alltmer olika? Hur skulle nya universitetslektorstjänster benämnas?

Forskning i socialt arbete

Frågan om forskning kopplat till socialhögskolorna hade länge diskuterats före 1977 års reform (se till exempel Sunesson 2003). I SLU-betänkandet föreslogs att professorer i socialt arbete skulle inrättas vid de socionomutbildningar som fanns inom universitet, det vill säga Lund, Göteborg, Stockholm och Umeå. Detta blev också riksdagens principbeslut. Tidigt uppvaktades den samhällsvetenskapliga fakulteten för att få inrättat en professur i socialt arbete i Lund. Fakulteten vägrade acceptera socialt arbete som ett ämne och det blev stopp. Läget i Lund var annorlunda jämfört med de tre andra universiteterna, där man relativt lätt fick inrättat professorer i socialt arbete.

I slutet av 1970-talet startades den så kallade D-kursen i socialt arbete. Den var som det hette forskningsförberedande och vände sig bland annat till institutionens icke-forskarutbildade lärare. Kursen svarade mot en magisterkurs i socialt arbete, men magisterexamen fanns inte vid den tiden.

I början av 1980-talet, mångdubblades ansträngningarna för att få en professur i socialt arbete och vi utnyttjade här våra goda yrkeslivskontakter för att göra uppvaktningar hos regering och riksdag. Uppvaktningarna gav till resultat att en professur inrättades vid Lunds universitet, trots fakultetens motstånd. Professuren ledigförklarades i mars 1983. Men då kom ett par andra institutioner och krävde att professuren skulle placeras hos dem. På Socialhögskolan fanns ingen forskningsmiljö sades det.

Socialdirektören i Malmö tyckte att professuren skulle placeras där, eftersom det inom Malmö socialförvaltning drevs en hel del forskningsprojekt finansierade med statliga medel. Mest självsäker var emellertid det nu nerlagda Centrum för samhällsmedicin i Dalby, som på sin sida i universitetets personalkatalog tog upp en professur i socialt arbete och skrev att denna var under tillsättning. På ett sätt hade vi turen att professorn i statsvetenskap Nils Stjernquist var universitetets rektor. Nils hade varit påtänkt som Socialhög-

skolans förste rektor 1947. Sedan dess hade han varit timplärare vid Socialinstitutet och han ingick i skolans styrelse 1949–1977. Nils uppvaktades och ordnade ett sammanträde med oss intressenter och han klargjorde att professuren skulle placeras på Socialhögskolan. Så blev också fallet och Sune Sunesson kom som den förste professorn 1984. Året därpå startade forskarutbildningen i socialt arbete. Den första disputationen ägde rum 1988 med Eric Olsson som vår förste doktor. Sedan dess har listan över licentiater och doktorer i socialt arbete blivit lång.

Förvaltningslinjen

Vår policy hade under de första åren varit att hålla kvar förvaltningslinjen tills dess vi kommit i gång med forskning och forskarutbildning i socialt arbete. Vi ville ha kvar förvaltningslinjen för att kunna fylla upp och därmed få behålla våra lokaler (alltså administrations- och undervisningslokalerna på Bredgatan). Det var ju bara en tidsfråga innan förvaltarna skulle gå sin egen väg och detta var man väl medveten om på universitetet. Så där gjordes det upp planer för att vi skulle lämna våra lokaler, som ju skulle bli för stora för enbart den sociala utbildningen. Först försökte man få oss att flytta till lärarhögskolan i Malmö, där det hade uppstått lediga lokaler. Detta var givetvis ett förslag som vi fullständigt vägrade gå med på. Därefter föreslogs att vi skulle flytta till Sparta. Också det vägrade vi.

Socialhögskolan var en mycket speciell institutionsbildning inom den samhällsvetenskapliga fakulteten. Skolan var en så kallad linjeinstitution och hade alltså hand om all utbildning på våra utbildningslinjer. De andra institutionerna var ämnesinstitutioner. Vi uppvaktades tidigt av företrädare för ämnesinstitutioner, som krävde att få ta över sina ämnesdelar som fanns i vår undervisning. Det var framför allt behovet att skydda institutionen som vi kom att kalla nästan alla kurser på sociala linjen för socialt arbete, med få välmotiverade riskfria undantag. Ingen annan institution kunde ju ställa anspråk på kurser som hette ”socialt arbete”. Enligt gängse akademiska regler skulle vi inom socionomutbildningen ha 60 poäng (motsvarande dagens 90 högskolepoäng) i socialt arbete (dvs. A, B och C-kurser), men vi hade alltså mycket mer.

I början av 1980-talet var vår framtida situation som institution osäker. Mest irriterande var det då det presenterades ett förslag, enligt vilket vi helt skulle styckas upp på samma sätt som hade skett med Socialhögskolan i Örebro. Enligt förslaget skulle de teoretiskt inriktade lärarna flyttas till sina respektive ämnesinstitutioner. Kvar skulle bli en liten institution för socialt arbete med framförallt socionomer som praktikansvariga och som lärare i mer tillämpningsanknutna ämnesdelar. Vi fick snabbt stopp på det här förslaget och en ingrediens i detta var att en ledande facklig företrädare inom fakulteten hade en dotter som studerade på Socialhögskolan och hon sades vara mycket nöjd med sin studiesituation.

Så blev det då aktuellt att finna en lösning för förvaltningslinjen efterhand som forskningen i socialt arbete höll på att växa till sig. Från vår sida förordade vi bildandet av en förvaltningshögskola, alltså en parallellinstitution till en renodlad socialhögskola. Den alternativa lösningen, som förordades av andra institutioner inom fakulteten, var att förvaltningslinjen skulle delas upp på ämnesinstitutioner med en institution som så kallad värdinstitution. Vi förlorade den här kampen som var en akademisk strid av värsta slag. Sedan var det bara för förvaltningslinjens personal och studenter att successivt lämna oss. Nationalekonomiska institutionen blev värdinstitution och i övrigt flyttade berörd personal till ämnesinstitutioner och det skedde för många under stor bitterhet. Denna utflyttning var klar år 1986.

För förvaltningslinjen hade det varit en komplikation att det inom fakulteten redan fanns en linje för offentlig förvaltning. För att skapa en enhetlig linjestruktur och för att finna former för forskningsanknytningen tillsatte Universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) två utredningar. Först den s.k. AU-gruppen (AU= administrativa utbildningar, en motsvarighet till SLU-gruppen), sedan den så kallade förvaltningsforskningsgruppen. Resultatet blev att en ny förvaltningslinje skapades och även en linje för personal- och arbetslivsfrågor. Socionomutbildningens förvaltningslinje kom genom AU-reformen från och med hösten 1983 att uppgå i en ny förvaltningslinje och i linjen för personal- och arbetslivsfrågor.

En renodlad universitetsinstitution

Högskolereformen 1977 trädde i kraft samtidigt som det blev en kärvare samhällsekonomi. Den ekonomiska tillväxten hade varit stark på 1960-talet och det fanns goda möjligheter att finansiera reformer. Med 1970-talet kom emellertid samhällsekonomiska problem. Under senare delen av årtiondet stod det klart att det inte var fråga om tillfälliga störningar utan en trendmässig förändring av den svenska ekonomin. Det fanns tilltagande balansbrister och stora underskott i bytesbalansen och statsbudgeten hörde till bilden. Det fanns en relativt gemensam syn mellan de politiska partierna om att utrymmet för utveckling av offentliga utgifter var begränsat under 1980-talet.

Viktigt inför 1980-talet var givetvis också den nya Socialtjänstlagen. Även om denna trädde i kraft först 1982 så var huvudbudskapet i reformen känt sedan tidigare och anpassningar hade skett i kommunerna.

Det samhällsekonomiska läget ledde till nedskärningar av antalet nybörjarplatser inom socionomutbildningen, men det innebar också att det började uppstå en besvärande arbetslöshet bland nyexaminerade. Utvecklingen var oroande så till vida att det enligt intentionerna i den nya socialtjänstlagen behövdes mer personalresurser inom socialtjänsten.

Vid mitten av 1980-talet hade Socialhögskolan i sina huvuddrag fått sin nuvarande struktur: det fanns en social linje (senare benämnd socionomprogrammet), fristående kurser i socialt arbete samt forskning och forskarutbildning i socialt arbete. Samtidigt fick vi en ny förenklad övergripande organisation. Då borde allt vara till belåtenhet kan man tycka. Men så kom nedskärningarna. För oss innebar detta att antalet nybörjarplatser skars ned med 30 platser på sociala linjen. Detta kan verka oskyldigt, men innebar en minskning i realiteten med 105 studenter (3,5 år x 30). Och detta skedde i ett läge då ca 35 procent av verksamheten försvann med förvaltningslinjen och inga pensionsavgångar fanns i sikte. Det som räddade oss ur den situationen var att det kom en ny förordning, som gav möjlighet att bedriva uppdragsutbildning. Detta kom att bli en viktig del av verksamheten. Som en yrkesutbildningsinstitution hade vi mycket goda kontakter med det så kallade fältet och vi sålde kurser och klarade därigenom personalsituationen någorlunda väl. Vi låg också ständigt på universitetet om att få tillbaka våra förlorade platser och när ungdomsarbetslösheten bröt ut i början på 1990-talet vände sig utbildningsdepartementet helt plötsligt till universitetet och undrade om man kunde

ta emot fler studenter. Jodå, våra krav på fler studenter fanns ju och så fick vi tillbaka våra utbildningsplatser.

Frihetsreformen

Under 1980-talet hade den statliga styrningen av olika verksamheter kommit att betona demokrati och effektivitet. Detaljregleringar började ersättas med mål- och resultatstyrning och mot slutet av årtiondet talades alltmer om valfrihet, konkurrens och marknadsorientering. Efter valet år 1991 bildades en borgerlig regering och inför valet presenterade Moderaterna och Folkpartiet skriften *Ny start för Sverige* (Moderata samlingspartiet 1991). En valfrihetsrevolution aviserades.

Den borgerliga regeringen genomförde en stor reform inom universitet och högskolor (Proposition 1992/93:1 och 169). Man talade här om en "frihetsreform". Reformen, som trädde i kraft den 1 juli 1993, innebar bland annat ökad frihet för högskolorna när det gäller studieorganisation, utbildningsutbud, antagning och resursanvändning. Varje högskola kom att få ett utbildningsuppdrag och inom detta uppdrag och den friare resursanvändningen skulle inte längre regering och riksdag avgöra hur många studenter som skulle antas till olika utbildningar.

En huvudprincip i reformen var att all grundläggande högskoleutbildning skulle ske i form av fristående kurser med undantag för yrkesinriktad utbildning, som skulle bedrivas i sammanhållna "program" och den sociala linjen upphörde därför som begrepp. Kraven för socionomexamen formulerades som relativt allmänna mål och den centrala utbildningsplanen avskaffades. Därigenom blev det möjligt med lokal anpassning och profilering av socio-nomprogrammet på de olika studieorterna. Socionomprogrammet kom att regleras i högskoleförordningen.

Redan före frihetsreformen hade vi i Lund förutsett den här utvecklingen och diskuterat en teoretisk förstärkning av socionomutbildningen. Vi sökte dispens från den centrala utbildningsplanen och kunde sjösätta en ny utbildning år 1990. För oss innebar reformen att socionomprogrammet fick en starkare teoretisk prägel. En praktiktermin ersattes av en teoritermin och huvudregeln var att tidigare "snuttekurser" skulle ersättas av längre kurser. Huvudregeln blev att kurser skulle omfatta 20 poäng. Det skall observeras att

ungefärligen 50 procent av en studerandekull hade befriats från en praktikperiod på grund av tidigare arbetslivserfarenhet. För dessa studenter omfattade utbildningen följaktligen bara sex terminer. Efter vår reform kom utbildningen att omfatta sju terminer för samtliga studenter.

Med reformen infördes också magisterexamen, en socionom kunde alltså bli magister i socialt arbete. Som betyg infördes möjligheten till ”spets”, alltså graderade betyg inom socionomutbildningen och fristående kurser. Större frihet att besluta om utbildningen inom programmen ledde till att de olika socionomutbildningarna blev än mer särpräglade. Samarbetskommittén fick nu nya problem att nå någon form av enhetlighet. I exempelvis betygsfrågan tog kommittén ställning för att behålla det tidigare systemet (godkänd eller underkänd). Men de enskilda högskolorna och universiteten hade sina riktlinjer och då kunde uttalanden från kommittén väga lätt. Så läget blev splittrat i betygsfrågan. I Lund behöll vi det tidigare systemet.

Socionomutbildningarna hade drivit på för att få en högre medelstilleddning. Man motiverade en förstärkning med att socionomutbildningen var en utpräglad klientorienterad utbildning, varför utbildningen i resurshänseende borde föras till de klientorienterade utbildningarna (som exempelvis psykologi). I början av 1990-talet nåddes en viss framgång (Proposition 1992/93:169). Det blev en resursförstärkning i form av en 20 procentig ”vårdpeng” (20 procent av utbildningsplatserna fick alltså en rejäl förstärkning). Detta var den första stora resursförstärkning som kommit socionomutbildningarna till del. Målsättningen var emellertid 40 procent och socionomutbildningarna fortsatte att driva på.

Till frihetsreformen hörde också att ett nyinrättat kanslersämbete fick i uppdrag att stimulera kvalitetsutveckling och kvalitetsuppföljning och att kontrollera högskolornas och universitetens kvalitet (Proposition 1992/93:1). Varje universitet och högskola skulle dessutom själva svara för en omfattande intern utvärdering av verksamheten.

Frihetsreformen kom att påverka den framtida utvecklingen av socionomutbildningen. Det som också kom att sätta sin prägel på verksamheten under början av 1990-talet var en påbörjad internationalisering av grundutbildningen med Nordplus- och Erasmussamarbeten.

Frihetsreformen genomfördes under en tid då en svår depression med mycket hög arbetslöshet drabbat Sverige. För statsmakten blev det angeläget att satsa mer resurser på den högre utbildningen för att minska ungdomsar-

betslösheten. Detta kom också socionomutbildningarna till del, exempelvis kunde nya fristående kurser utvecklas. Det ekonomiska läget var alltså gynnsamt, åtminstone fram till dess den så kallade budgetsaneringen påbörjades några år senare.

Helsingborg

Ett problem, som vi vid den här tiden upplevde, var det kollektiva åldrandet inom lärarkåren. Vi hade svårt att skapa anställningar för yngre forskare och lärare och startade därför en offensiv för att expandera. Bland annat gick vi in i förhandlingar med den kommunala Vårdhögskolan i Malmö för att ta över deras omsorgsutbildning. Förhandlingarna avbröts emellertid tvärt vid det oväntade beskedet att en ny statlig högskola skulle inrättas i Malmö.

I Helsingborg aktualiserades i början av 1990-talet ett lärosäte för högre utbildning. Flera städer mindre än Helsingborg hade då en statlig högskola. Helsingborg kontaktade Lunds universitet om en etablering av utbildningar i Helsingborg (de Wit Sandström, Malmström & Bergström 2020). Först efter tillkomsten av den nya högskolan i Malmö och då universitetet förlorat ett antal utbildningar till denna nya högskola såg universitetet positivt på en etablering i Helsingborg. Eftersom regeringen 1998 beslutade om fler utbildningsplatser till Lunds universitet kunde utbildningar starta i Helsingborg. Genom etablering i Helsingborg kunde tillgängligheten till högre utbildning förbättras. Detta var ett viktigt motiv bakom etableringen.

Vi fick vid denna tid en förfrågan om vi kunde starta en kurs i Helsingborg. Detta accepterade vi inte utan skulle det bli något för oss så skulle ett komplett socionomprogram förläggas till Helsingborg. Orsaken till vår inställning var den multiplikatoreffekt, som beskrivits tidigare – 30 nybörjarplatser blir efter 3,5 år inte mindre än 105 studenter. Antalet nybörjarplatser kom successivt att öka i Helsingborg och för vårt vidkommande innebar detta en rejäl expansion och många yngre lärare och doktorer har sedan dess kunnat anställas.

Socionomprogrammet i Helsingborg startade på Clemensskolan men efter ett par år flyttades undervisningen till det nyinrättade Campus Helsingborg i den tidigare Tretornfabrikens lokaler.

En senare rektor vid Campus Helsingborg, Lars Haikola, uttalade i en minnesskrift över verksamhetens 20 års jubileum att Socialhögskolan fungerat

som ett tryggt ankare vid etableringen av lärosätet i Helsingborg (de Wit Sandström, Malmström & Bergström 2020, s. 118).

Biblioteket

Fram till slutet av 1990-talet hade Socialhögskolan ett eget bibliotek. Detta bibliotek höll till i det som efter ombyggnaden av Allhelgonaskolan 1997 blev en hörsal (senare ”Edebalksalen”). Biblioteket var litet och hade en ytterst begränsad kapacitet. Biblioteket var inget vi var stolta över. Inom det södra lasarettområdet var bibliotekssituationen i stort sett densamma för övriga institutioner: fåtalig personal, begränsade resurser och en mindre tillfredsställande studentservice.

Inför vårt 50-års jubileum 1977 hade vi påbörjat en rejäl förnyelse av vår dåvarande skolbyggnad, alltså Allhelgonaskolan. Vi hade tidigare inte haft någon hörsal och en sådan såg vi som ett viktigt inslag i förnyelsen. Men vad skulle vi då göra med biblioteket? Och vi såg också framför oss allt fler studenter genom den statliga satsningen på grund av ungdomsarbetslösheten och det gällde då också att få tillräckligt med undervisningslokaler.

Vi hade förmånen att ha goda kontakter med den juridiska fakulteten, som höll till i den nuvarande biblioteksbyggnaden och vi fick därför tidigt veta att juristerna skulle flytta till televerkshuset. Följaktligen tog vi snabbt in juristernas byggnad i vår lokalplanering. Då dök tanken på ett bibliotek upp. Själva skulle vi inte kunna fylla byggnaden, men det skulle vi kanske kunna göra om övriga institutionsbibliotek anslöt sig så att vi kunde skapa ett relativt stort, professionellt bibliotek. Byggnaden ligger ju centralt för de aktuella institutionerna.

Vid den här tiden var den samhällsvetenskapliga fakulteten betydligt större än i dag eftersom de institutioner som nu ingår i Ekonomihögskolan också tillhörde vår fakultet. Vi som då representerade de fem social- och beteendevetenskapliga institutionerna (institutionerna för sociologi, pedagogik, psykologi, tillämpad psykologi och Socialhögskolan) tyckte att ekonomerna var högljudda och krävande. För att få en motkraft hade prefekterna börjat träffas inför varje fakultetsstyrelsemöte för att diskutera de frågor som då skulle tas upp, hur vi skulle ställa oss, vilka frågor vi skulle driva och så vidare. Vi möttes

3–4 gånger per termin. Mellan oss uppstod en gemenskap, vi lärde känna varandra ganska så väl och vi hade en hel del gemensamma intressen.

Vid nästföljande möte mellan prefekterna aktualiserades frågan om ett gemensamt bibliotek. Alla ställde sig positiva och såg fördelar med ett gemensamt bibliotek. Vi hade ju gott om pengar så att ta över byggnaden skulle inte vara något större problem. Vid sittande möte uppdrogs åt Kjell Nilsson, som då var studierektor i sociologi, att utreda de mer tekniska förutsättningarna för att ha ett bibliotek i byggnaden. Kjell gjorde en noggrann utredning och den kom fram till ett positivt resultat.

Stärkta av detta uppväktade vi universitetsbibliotekarien Göran Gellerstam och fakultetens dekanus Lars-Göran Stenelo och båda var positiva. Så vi fick tillgång till lokalerna för att skapa ett nytt bibliotek. En interimistisk styrelse utsågs. Det var ett stort arbete vi såg framför oss. Det vi behövde var en driftig och professionell person, som hade en modern syn på biblioteksverksamhet. Catta Torhell rekryterades och det visade sig vara en lyckosam rekrytering. Biblioteket invigdes i början av år 1999 och har sedan dess utvecklats till att bli ett bibliotek för hela fakulteten.

Avslutning

Inför 1977 års reform fanns ett motstånd och en oro bland Socialhögskolans personal. Det kändes, särskilt för socionomlärarna, en smula skrämmande att införlivas i Samhällsvetenskapliga fakulteten, en organisation som man varken kände till eller hade erfarenhet av. Och det råder knappast någon tvekan om att det fanns hotbilder. Till skillnad från socialhögskolorna i Stockholm och Göteborg, som ingick i relativt nyblivna universitet, skulle vi tillhöra ett anrikt universitet med utpräglade ämnesinstitutioner. Vår skolmodell, med linjeundervisning, passade inte riktigt in i bilden.

Det var många svåra problem som måste lösas. Först och främst att få en professur i socialt arbete och få den placerad på Socialhögskolan. Det andra var att få en god lösning för förvaltningslinjen, men där misslyckades vi. Det handlade om att göra motstånd mot en uppdelning av skolan på ämnesinstitutioner och att hindra enskilda ämnesinstitutioner att ta över delar av vår verksamhet. Då skolan väl blivit en renodlad universitetsinstitution innebar hoten att vår verksamhet skulle flyttas från lokalerna på Bredgatan. Här

gjorde vi ett kompakt motstånd och man kan så här i efterhand fundera på vad som skulle hänt om vi tvångsflyttats till Malmö. Hade vi då i likhet med andra universitetsutbildningar i Malmö hamnat i den nya högskola som inrättades där på 1990-talet?

De sista åren av 1980-talet var relativt magra, ekonomiskt sett. Vårt studerandeintag var då 90 studenter på hösten och 60 på våren. En rejäl högkonjunktur upplevde vi paradoxalt nog då Sverige drabbades av den stora depressionen och arbetslösheten i början av 1990-talet. Vi fick tillbaka 30 nybörjarplatser samt pengar till fristående kurser och ”vårdpengen”. Då regeringen igångsatte den stora budgetsaneringen fick vi möjlighet att expandera i Helsingborg. Den stora händelsen på 1990-talet var 50-årsjubileet 1997 då vi samtidigt invigde våra nyrestaureerade lokaler på Allhelgonaskolan och dessutom kunde se fram mot tillkomsten av det nya biblioteket.

Referenser

- Edebalk, P.- G. (2003) *Samarbetskommittén för socionomutbildning 25 år. En kortfattad historik 1977–2002*. Lund: Socialhögskolan
- Farm, I. (1997) Socionomutbildningen i Lund 1964–1997. I: Per Gunnar Edebalk, Inger Farm & Hans Swärd (red.) *Socialhögskolan i Lund 50 år*. Lund: Socialhögskolan
- Moderata samlingspartiet (1991) *Ny start för Sverige*. Stockholm: Moderaterna, Folkpartiet liberalerna.
- Prop. 1992/93:1 *Om universitet och högskolor – frihet för kvalitet*.
- Prop. 1992/93:169. *Om högre utbildning för ökad kompetens*.
- Riksdagens protokoll jämte bihang
- SOU 1974:39 *Socialvården. Mål och medel*
- Sunesson, S. (2003) Socialt arbete – en bakgrund till ett forskningsämne. I: Högskoleverket (red.) *Socialt arbete. En nationell genomlysning av ämnet*. Stockholm: Högskoleverkets rapportserie 2003:16 R
- UHÄ-rapport 1986:4 *Fortbildning, vidareutbildning och påbyggnadsutbildning för den sociala sektorn, förslag till påbyggnadslinje i socialt arbete*
- UHÄ-rapport 1988:1 *Utbildning för socialt arbete. Socionomutbildningen – översyn och förslag*
- de Wit Sandström, I., Malmström, B. & Bergström, M. (2020) *Campus Helsingborg 20 år*. Lund: Campus Helsingborg, Lunds universitet.